

GLAS

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA GORENJSKO

Pred V. kongresom SZDL Slovenije

58 delegatov iz Gorenjske

Pred odhodom na kongres si bodo izmenjali misli, predloge in težnje članstva na občnih zborih in občinskih konferencah

Letos, 7. marca bo v Ljubljani V. kongres Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije. Priprave za ta dogodek so zelo obsežne. Zlasti so se o tem pogovorili člani na občnih zborih in na občinskih konferencah, ki so po vseh naših občinah že končane. Skupno so iz Gorenjske izvolili 58 delegatov za kongres.

Izvoljeni delegati se že pripravljajo na to pomembno, njim zaupano nalogo. Članstvo jim je v svojih razpravah že dalo obilo gradiva, o katerem naj bo razprav-

ljali na kongresu. Ker je SZDL kot subjektivna množična organizacija dolžna razpravljati o vseh zadevah in težavah, ki tarejo članstvo in prebivalstvo sploh, je

bila tudi razprava zelo različna v posameznih krajih. V Kranju, na Jesenicah in v drugih središčih so veliko govorili o družbenem standardu, o stanovanjski izgradnji itd. V Železnikih, v Bohinju in v nekaterih drugih krajih so več govorili o razvijanju industrije itd. Kar je pač v dolocenem kraju najbolj pereče. Toda na vseh zborih in konferen-

cah je bila osnovna misel, kako vključevati celotno prebivalstvo enotnem naporu pri nenehnem dviganju delovne storilnosti, pri nadaljnjem utrjevanju komunalnega sistema in izboljševanju življenjskih razmer prebivalstva. Za izpolnjevanje teh obsežnih nalog so potrebne SZDL nekatere nove oblike dela, kot jih je že nakazal tudi V. kongres SZDL Jugoslavije. Tako so v nekaterih krajih že zaživele sekcije, ki so omogočile državljanom, da so razpravljali posebno o določenih problemih svojega kraja. Prav tako si organizacije urejujejo svoje prostore za redno vsakodnevno poslovanje za sestanke in podobno, kar doslej skorajda nikjer ni bilo urejeno.

Take in podobne oblike dela je rodila že sama predkongresna dejavnost. Toda člani pričakujejo od kongresa, da jim bo preko izvoljenih delegatov dal še nove spodbude in še konkretnije nakazal nekatere smernice v prihodnjem družbenem razvoju pri nas, kar je zlasti pomembno sedaj, na pragu novega perspektivnega načrta. K. M.

Val ogorjenih protestov proti zločinskemu umoru kongoškega premiera je zajel tudi delavsko središče Jesenice. Po vseh kolektivih so delavci ostro obsojali zapadne kolonialiste, ki hočejo zatreti težnje po svobodi v afriških narodih. Najbolj pa so jeseniški delavci izrazili svoj gnev do belgijskih in drugih kolonialistov na množičnem zborovanju, na katerem so, kot kaže slika, napolnili ulice mesta in sproščeno dali duška solidarnosti z bojem za neodvisnost Konga.

Kratek sprehod po Jesenicah

MARSIKO, KI POGLEDA NA GEOGRAFSKO KARTO IN ZAGLEDA JESENICE, MAJHNO OKROGLO ZNAMENJE, SI PREDSTAVLJA VELIKO ŽELEZARNO. NAJVEČJI ŽELEZNIŠKI VOZEL NA GORENJSKEM, VE PA TUDI, DA SO TAM NAJBOLJSI HOKEJISTI V DRŽAVI. TODA VSE TO VELIKO SPREMLJAJO TUDI MAJHNE STVARI, KI JIH VEČKRAT SPRICO VSEGA OSTALEGA VELIKEGA NE VIDIMO. ČE PA BI POGLEDA LI SKOZI DROBNOGLEDE, BI VIDELI, DA SE MED VSEM TEM VELIKIM DOGAJAJO TUDI MAJHNE STVARI, KATERIH MAJHEN DEL BOMO DANES OPISALI.

Ko smo bili v soboto na Jesenicah, smo se ustavili tudi v restavraciji Kazine. Pri sosednji mizi so se štirje živahno razgovarjali. Njihov pogovor je vzbudil tudi našo pozornost. Govorili so o tem, ali naj na Jesenicah obnove sedanji Delavski dom, ali naj se lotijo novogradnje kulturnega doma. Razprava je bila res zanimiva in kasneje smo zver- res zanimiva in kasneje smo zver-

imajo Jeseničani in Goričani že dlje dokaj dobre stike in kar žal nam je bilo, da nam čas ni dopuščal, da bi si lahko ogledali tudi to predstavo. Vsekakor pa smo prepričani, da Goričani razvijane jeseniške publike niso razočarali, temveč prijetno navdušili.

Ustavili smo se tudi pri jeseniški carinarnici. Razgovarjali smo se s tamkajšnjim upravnikom. Potožil nam je, da ima carina največ posla zaradi malomarnosti potnikov, ki se vračajo v našo domovino. Za ilustracijo nam je opisal primer, ki se je zgodil v petek. Nekaj potnika je v formular, v katerega je treba ob povratku vpisati vso prtljago, zapisala, da ima 20 kg obleke in 2 koca. Toda zadeva je bila sumljiva. Takošen pregled in ugotovitev: med oblekami je bila glava električnega šivalnega stroja, gramofon, dve ročni uri, budilnik, radijski tranzistorjski sprejemnik in 11 parov nylon nočav. Za carino postopek ni bil

Iz Kazine smo šli proti novemu »velemestnemu« delu Jesenic. Ze pred železniško postajo pa nam je vzbudil pozornost velik rdeč napis s približno naslednje vsebine: v soboto in nedeljo (18. in 19. februarja) bo gostovalo v Čufarjevem gledališču Goriško gledališče in uprizorilo F. Bevkovo delo »Krivdica«. Znano je že, da

nikakršna nevednost. Razumljivo - vse uvoženo blago so ji odvzeli, potnico pa čaka zaslužena kazen. »Vendar pa to ni nikakršna nevednost za naše uslužbence«, nam je rekel upravnik. Postopek po predpisih res ne dela nikakršnih pregledov. »Nevednost nastopijo takrat, ko zaradi malomarnosti ali neznanja potniki ne opravljajo svojih dolžnosti kot je treba. Takrat prav zaradi njih pride do zamud vlaka in zadrževanja potnikov, ki so jim pregledi nevedni.« n. n.

Jeseniško gospodarstvo pred novim planskim obdobjem

Samo investicije pod planom

Razen investicij je bilo plansko obdobje gospodarskega razvoja občine Jesenice v letih 1957-61 zaključeno že lani. Dosedanji razvoj se zlasti odraža v povečanju narodnega dohodka in delovne storilnosti.

Osnovni elementi gospodarskega razvoja jeseniške občine so že v letu 1960 presegli predvidevanja po perspektivnem planu za leto 1961. Zato bi bilo vsako opiranje na že obstoječi družbeni načrt nerealno z ozirom na to, da je bil že predčasno realiziran. Narodni dohodek je bil že lani za osem odstotkov večji, kakor pa je bil po planu predviden za letošnje leto. Najslabše se je nadalje razvijala obrt, ki ostane še nadalje najbolj problematična gospodarska dejavnost v jeseniški občini. Prav zato se v družbenem planu za leto 1961 posveča njej dosti več pozornosti, kakor pretekla leta. Tudi z razvojem gostinstva, zlasti v gornjesavskem predelu, ne moremo biti popolnoma zadovoljni.

Zlasti je preseženi predviden porast delovne storilnosti. V industriji je bila že lani delovna storilnost za 20 odstotkov večja, kakor pa je predvideval perspektivni plan za obdobje 1957-61. V ostalih dejavnostih pa so bila dosežena naslednja povečanja: v gradbeništvu za 24 odstotkov, v kmetijstvu za 28 odstotkov, v trgovini za 10 odstotkov, v obrti za 9 odstotkov, v

gostinstvu za 11 odstotkov, in v komunalni za 23 odstotkov.

Poglavje zase pa je realizacija investicij. Te so edine (gospodarske in negospodarske), ki niso bile do-

sežene v taki višini, kakor je predvideval perspektivni plan. V negospodarske investicije je bilo vloženih zadnja leta nad 3 milijarde 101 milijon dinarjev sredstev, večinoma last občine ali podjetja. Po planu je bilo predvideno, naj bi znašala kot soudeležba k negospodarskim investicijam okrajna

in republiška sredstva 600 milijonov dinarjev. Od tega zneska je bilo realiziranih samo 190 milijonov dinarjev. Podobno je tudi pri gospodarskih investicijah. Sredstva za gospodarske investicije v industrijo, kmetijstvo in gradbeništvo so potekala v skladu s planom in so bila celo presežena. V ostalih panogah, to je v trgovini, gostinstvu, predvsem pa v obrti, so bile predvidene investicije le delno dosegene. Nizka vlaganja v navedena gospodarska področja so posledica pomanjkanja sredstev za finansiranje planiranih investicij. S planom je bilo predvideno, da bodo za ta investicijska vlaganja na razpolago tudi sredstva republike in okrajna v znesku 560 milijonov dinarjev. Realiziranih sredstev iz teh virov pa je bilo samo 128 milijonov din.

Precejšen problem za jeseniško gospodarstvo predstavljajo tudi komunalni objekti in naprave. Zlasti v vodovod, kanalizacijo, ceste in drugo, niso bila v minulem obdobju vložena potrebna sredstva, zaradi česar je to področje družbenega standarda še pomanjkljivo. Omembe vredni pa je napredek na področju blagovnega prometa. Sodobno opremljenih je bilo več trgovskih lokalov, med njimi so uredili tudi dve samopostrežni trgovini. Plan stanovanjske izgradnje bo praktično izpolnjen v letošnjem letu. Do lani je bilo zgrajenih 526 stanovanj, letos pa jih gradijo še 450. S tem bomo predvideno število 966 stanovanj dosegli.

Iz tega pregleda torej vidimo, da so bile vse gospodarske kakor tudi negospodarske investicije vezane v večji meri samo na občinska sredstva in sredstva podjetij. Posojila iz sredstev okrajna in republike so bila zelo nizko realizirana, zaradi česar plan investicij ni bil izpolnjen. n.p.

Državno prvenstvo v klasičnih disciplinah

Domačini nadmočni

Mojstrana, 19. febr. - Včeraj se je v Mojstrani nadaljevalo državno prvenstvo v klasičnih disciplinah. Na sporedu je bil tek na 15 kilometrov za člane in štafeta za mladince.

Za klasično preizkušnjo v teku na 15 km se je prijavilo 52 tekmovalcev, kar je brez dvoma razveseljujoča številka. Tek se je na presenečenje vseh končal z zmago 25-letnega domačina Lakota, ki je s tem dosegel svoj največji uspeh. S tem je bilo tudi končano tekmovanje za klasično kombinacijo.

Včeraj popoldne pa so se merile mladinske štafete na progi 3 krat 5 km. Favoriti št. 1 je bila trojka iz Gorij, ki je tudi zmagala. V klasični kombinaciji je že po tradiciji osvojil prvo mesto Kranjčan

Gašper Kordež. Rezultati - tek na 15 km: 1. Lakota (Mojstrana) 49:01; 2. Hřebjanec (Mojstrana) 50:23; 3. Gašper Kordež (Triglav) 50:39; klasična kombinacija: 1. Gašper Kordež (Triglav) 42:47; 2. Reč (Enotnost) 38:49 itd.; štafeta 3 krat 5 km za mladince: 1. Partizan Gorje v času 56:06, itd. -š

OBRAZI IN POJAVI

iznenadil vse, ki so bili tam in ki poznajo to dvočlansko družino. »Za malico bom imel,« je dejal. »Kako, ti ne da mama za malico?« ga je vprašal delavec hkrati, ko je tehtal železo. Fantu je bilo nerodno. Očitno

Odličnjak brez nogavic

Daleč naokrog je znana. Morda zato, ker je podobovala milijone, ker v tovarni nikdar ne izostane z dela in ker je zmeraj pripravljena za nadire - zaslužiti pač kakor koli. Kje ima denar, zakaj se zmeraj toliko gara in varčuje in pazi na vsake dinar, se seveda nihče ne vprašuje. To je njena osebna stvar. Toda njen 13-letni sin Marjan, ko je ondan prinesel na Odspad veliki železa in drugo staro ropotijo, je se zavedal, da ni lepo pripovedovati naokrog družinskih stvari. Tudi drugi so obrnili pogovor drugam.

Toda problem je zanimiv. Zaposlena mati z milijoni in dobrim zaslužkom ne da denarja edinemu otroku za malico! Je to mogoče? Kot so povedali njegovim sošolci in drugi pa je stvar prava taka. Za šolski izlet, za katerega je bilo treba dati 35 dinarjev, je bil malone edini Marjan, ki ni prinesel nič. Obiljubljal je, potem je govoril o nekem papirju, ki ga zbira in - na dan odboda je bil žalosten in drugi so mu zbrali skupaj. Prav tako ni imel za tablete proti zobnemu gnitju, za pionirsko članarino, za Sinjega galeba. Učiteljica kar naprej ve, kdo ne bo prinesel. Nekega dne pa, ko je bilo mraz, je Marjan dobesedno jokal, ker ga je zeblo. Iz gumijevih škornjev je potegnil boso nogo in ji grel ob peči. Ko so ga sošolci spraševali, zakaj nima volnenih nogavic in toplejših zimskih čevljev, mu je bilo samo neprijetno. Brž se je nazaj obal in šel v svojo šolsko klop, kjer je vedno med prvimi v učnici - odličnjak. Nič mu nismo dejali. Niti učiteljica. Spoštovali smo njegov značaj. Toda hkrati se vsiljuje misel na odnos njegove matere. Vračevanje je res lepa stvar. Toda le tam, kjer je moč in do svoje meje. K. M.

Občinske konference Zveze borcev NOV Zivljenjske razmere članstva In prenos tradiciji na mladi rod glavni problemi o katerih govorijo delegati

Kranj, 19. februarja - Po končanih občnih zborih krajevnih organizacij so sedaj v teku občinske konference organizacij Zveze borcev NOV. Doselej so bile konference v Skofji Loki in v Zircu. Včeraj je bila na Jesenicah, danes pa v Radovljici in v Kranju. Na konferenci na Jesenicah so največ govorili o stanovanjskih razmerah članstva in o njihovi strokovni sposobnosti ter o dohodkih preživelih borcev. Prav tako so veliko govorili o letošnji 20-letnici vstaje in o organizaciji osrednje prireditve okraja, ki jo pripravljajo na Poljanah. Tudi na vseh ostalih dosedanjih konferencah so največ govorili prav o teh vprašanjih.

Konferenci v Kranju je prisostvoval tudi tajnik GO ZB Slovenije Marjan Bertonec, eden izmed preživelih organizatorjev vstaje na Gorenjskem Tomo Brejc, sekretar Okrajnega komiteja ZK Janko Rudolf in drugi predstavniki ljudskega odbora, družbenih in političnih organizacij te občine.

Predsednik Vinko Kopic je v svojem poročilu dejal, da je izmed 3734 članov, kolikor jih združuje ta organizacija, nad 300 takih, ki so potrebni ustreznega stano-

vanja, 62 družinam pa je celo sodno odpovedano v sedanjih stanovanjih itd. Kljub temu, da je Obč. ljudski odbor pokazal vse razumevanje do tega vprašanja je potrebno, da se borci, ki imajo možnost vključujejo tudi v zadrženo gradnjo ali na drug način sami prispevajo, da bi si čimprej uredili primerno stanovanje. Razen tega je med borci še 105 takih, ki so brez kvalifikacij in imajo nizke prejemke pri zaposlitvi, 156 se jih je javilo s prošnjo za prekvalifikacijo in podobno. -l. c.

Pri mladinkah so se na državnem prvenstvu v klasičnih disciplinah izkazale ad nastava da tednjega mesta Marjana Grimalt, Ivanka Tolar in Pavla Fec

Pretežno jasno in sončno vreme, po kotlinah zjutraj megla. Temperatura ponoči med 0 in -5, najvišje dnevne do 12 stopinj Celzija.

TE DNI PO SVETU

POT PREDSEDNIKA TITA
Ladja Galeb še nadalje pluje v spremstvu rušilcev ob lepem vremenu. V soboto zvečer je zaplula v Gibraltarsko ožino, od koder bo nadaljevala plovo po Atlantskem morju vzdolž zahodnoafriške obale. S tem ima predsednikova eskadra za seboj tretjino poti od Splita do Akre, glavnega mesta prijateljske Gane.

NKRUMAHOV PREDLOG
Predsednik Gane Kwame Nkrumah je poslal generalnemu sekretarju OZN Hammarskjöldu brzojavko z novimi predlogi za rešitev kongoškega problema. Predsednik Gane je izjavil, da je pripravljen priti v New York in pred Varnostnim svetom obrazložiti svoj načrt.

PODPORA GIZENGOVI VLADI
Zunanji minister Mahmud Favzi je pred odhodom v Akro izjavil, da bo ZAR, potem ko je priznala vlado Antoina Gizenge za zakonito kongoško vlado, poslala svojega uradnega predstavnika v Stanleyville.

KENNEDYEVII POSVETI
V Beli hiši so bila posvetovanja predsednika Kennedyja s strokovnjaki za odnose s Sovjetsko zvezo. Na posvetovanjih so proučili možnost za zboljšanje odnosov z Moskvo. Nekateri diplomatski opazovalci menijo, da je bilo zadnje posvetovanje posvečeno stališču Sovjetske zveze do kongoške krize.

SMRT NA PROCESU
Bivšega ministra za zdravstvo v Menderesovi vladi Kirdarja, ki so mu sodili na procesu na Jaši Adi, je na sodišču zadela srčna kap. Umrl je, ko so ga prepeljali v bolnišnico.

Ob slovesu

Zadnje dni preteklega tedna so vsi Jeseničani, pa tudi prebivalci bližnje in daljne okolice govorili o nenadni smrti znanega kulturnega in družbenega delavca Slavka Smoleja. In ko smo bili v soboto, 18. februarja na Jeseničah, smo se o tem lahko dobro prepričali. Truplo pokojnika je ležalo v avli vhoda v Industrijsko šolo, katere je bil večletni direktor. V spomin na pokojnika so dijaki Metalurške industrijske šole, Tehnične srednje šole, profesorji in ostali direktorji držali častno stražo, medtem ko so se skoraj vsi Jeseničani popoldne ob 16. uri zadržali poslovlili ob človecu, ki ga je poznal tudi ves svet. Poznal pa ga je kot amaterja - fotografa, ki je sodeloval na več kot 100 mednarodnih razstavah fotografij širom po naši zemeljski obli in ko smo se nekaj dni pred njegovo smrtjo razgovarjali z njim, nam ni vedel povedati niti tega, koliko priznanj, diplom in pohval je dobil za delo na njegovem amaterskem področju. Preveč jih je dobil, štel pa jih ni.

NESREČE

ZE SPET PRETEP
Komec prejšnjega tedna je službojuči miličnik na Bledu našel blizu javnega stranišča nezavestnega Spasija Salapića. Prvo pomoč so nudili ranjencu v Zdravstvenem domu na Bledu, nakar so ga prepeljali v jeseniško bolnišnico. Tu so ugotovili hud pretes možgan. Preiskava o vzroku poškodb se nadaljuje, vendar pa domnevajo, da sta Salapića pretepla dva mlajša možka.

ZA LAS UŠLI SMRTI
Malo je manjkalo, da niso prejšnji teden našli smrti v plinskem generatorju novega obrata jeseniške železarnice trije delavci. Jože Novak, Alojz Leber in Filip Črv so v sredo okrog desete ure brez dovoljenja delovodje vstopili v plinski generator. Ta je bil napolnjen z ogljikovim monoksidom. Ker so bili vsi trije brez zaščitne opreme, so drug za drugim izgubljali zavest. Na srečo so jih pravčasno našli in jih prepeljali v jeseniško bolnišnico.

NAŠ RAZGOVOR

Tudi drugim v pomoč

V kulturno prosvetnem delu se je Škofjeloška Svoboda v letošnjem letu zelo razmahnila. Težišče njenega dela sloni predvsem na dejavnosti posameznih sekcij, pri čemer mislimo predvsem na glasbeno in klubsko sekcijo. S svojimi dobro naštudiranimi in pestrimi programi sodelujejo člani na vseh večjih proslavah in akademijah. Da bi izvedeli nekaj značilnih novih oblik dela škofjeloškega društva, smo se obrnili do njegovega predsednika, Petra Finžgarja, da nam je s tem v zvezi nekaj povedal.

«Lani je bila delavna predvsem dramska sekcija. Ali ste letos v vaše kulturno življenje uvedli kakšne nove oblike dela?»
«Letos je poudarek našega dela predvsem na organizaciji in udeležbi posameznih kulturnih sekcij. Teh je deset. Najbolj aktivna je godba na pihala. Uspešne so tudi klubska sekcija, godalni orkester in dramska sekcija.»
«S čim ste se že predstavitili škofjeloškemu občinstvu?»

«Godalni orkester in godba na pihala sodelujeta pri vseh večjih proslavah. Člani dramske sekcije so letos že uprizorili mladinsko igrano »Kekec« in postavili na oder komedijo »Tričče de Utečče«. Zelo prizadevna sta režiserja France Kovač in Poldo Stiglic, težko pa je zaradi pomanjkanja igralskega kadra.»
«Kaj vas pri vašem delu najbolj tare?»
«Borimo se z več težavami. Trenutno najbolj pogrešamo denarna sredstva. Obljubljeno denarno pomoč za kritje stroškov pri nabavi novih instrumentov nismo dobili. Pomagala so nam nekatera škofjeloška podjetja, pa tudi občina in Občinska zveza Svoboda. Med obiskovalci naših predstav in prireditve, kakor tudi v aktivnih vrstah našega društva pogrešamo člane škofje-

«Prepuščajte komando meni, pa boste videli, - se je oglašil prejšnji.»
Zandar mu jo je res prepuščal, on pa je potem odbral iz čete pet takih, ki smo služili vojsko v pokojnem cesarstvu, za katerim seveda nihče ni žaloval, najmanj pa taki, ki smo zaradi njega postali invalidi. Kljub temu pa smo se našli »orožne vaje«. Dva Makedonca v naši četi sta jih imela že blizu sedemdeset. Neki makedonski

Ljudje in dogodki

Divjanje kolonialistov v Kongu je spodbudilo vse napredne sile v Afriki, da so se še bolj strnile. Smrti predsednika zakonite kongoške vlade Patricea Lumumbe in drugih uglednih političnih vrhov, je silno odjeknila po kontinentu. Vse očitneje postaja, da je mrtvi Lumumba še mnogo nevarnejši za kolonialiste, kajti kolikor ni politična ideja o neodvisnosti in enotnosti, zaradi plemenske razdelitve in splošne gospodarske zaostalosti, v vsej Afriki še dovolj dozorela, pa je povsod zelo jasen občutek za krivice in zlo, s katerim skušajo kolonialisti zadržati Afriko zase.

Vse samostojne afriške države, ki so smelo ubrale pot neodvisnosti in nepovezovanja z bloki, so prav na kongoškem primeru spoznale, kolikšna nevarnost jim grozi, če ne bodo enotne. Zato so posebno v zadnjem času okrepile napore v tej smeri. Iz Akre, glavnega mesta republike Gane, poročajo o izredno intenzivnih stikih med državni neodvisnih afriških držav, ki skušajo doseči gospodarsko združenje vseh držav, kar bo nedvomno močno koristilo hitrejšemu razvoju vsake posamezne države in s tem dokončni politični emancipaciji črne kontinenta.

Ze v decembru lanskega leta so se v glavnem mestu Gvineje Conacry sestali šefi Gvineje, Gane in republike Mali in sklenili ustanoviti gospodarsko unijo teh držav. Sedaj teko razgovori, da bi se ta ideja razširila na vse neodvisne afriške države. Pretekli petek se je v Addis

Afriška enotnost

Abobi končalo zasedanje gospodarske komisije OZN za Afriko. Vsi delegati iz Afrike na konferenci so si bili edini glede obdobja rasne diskriminacije s strani kolonialističnih sil. Odkrito se govorili o tem, da pravzaprav predstavniki petih kolonialističnih sil, nimajo kaj iskati v tej komisiji. Sicer v sedanjem položaju še niso uspeli izključiti te države iz komisije, vendar že razprava sama kaže, da gre razvoj nezadržno v tej smeri.

Istega dne se je zaključila v Tunisu tudi protikolonialistična konferenca. V zaključni resoluciji so delegati soglasno ostro obsodili početje kolonialistov v Kongu in Alžiriji in zahtevali takojšnjo osvoboditev vseh še odvisnih področij v Afriki.

V teh dneh zasedajo v Akri zunanji ministri Gvineje, Gane, Malija, Maroka in ZAR, da bi izdelali enotno stališče teh držav v zvezi z zadnjimi dogodki v Kongu. Afriške države kažejo torej izredno iniciativno, da bi zagotovile vsemu kontinentu svoboden in neodvisen razvoj. Zato upravičeno vidijo v njih in v njihovih akcijah vsi afriški ljudje zagotovilo za svojo boljše prihodnost. Te akcije neodvisnih afriških držav pa uživajo vse večjo podporo v svetu, predvsem s strani vseh blokovsko nepovezanih držav. V tej smeri tudi naša država močno in iskreno podpira njihove napore. Sedanja pot našega predsednika republike v te afriške države, je med drugim noven dokaz za to.

novili še nekatere uslužnostne servise. Ti so na primer knjigovodski biro in posetovalnica za hišne svete, nadalje servis za zidarska in inštalaterska dela, krpalnico in likalnico, itd. Gospodinjstke usluge bodo še naprej opravljali v okviru gospodinjstkega biroja v Škofji Loki, skrbeli bodo tudi za usluge in pomoč bolnim in onemoglim. Prav tako bo sekcija pri Krajevnem odboru kontrolirala tudi cene uslug, tako, da bodo te dostopne najširšemu krogu prebivalstva. Pravilno bodo tudi nagrajevali delavci v servisih, in sicer z uvajanjem dela po učinku.

Sekcija za družbeno prehrano in gostinstvo bo v kratkem analizirala potrebe razvoja družbene prehrane v Škofji Loki. Kot kaže bo treba v prvi vrsti razširiti zmogljivost obratov družbene prehrane in zagotoviti primerne cene in kulturno potrebo.

GRADBENI ODBOR ZAČEL Z DELOM
Včeraj so v Škofji Loki ustanovili tudi gradbeni odbor za ureditev spomenika NOB »Na Kamnitniku«. Z gradnjo bodo pričeli na dan mladinskih delovnih brigad, 1. aprila. Organizirali bodo II. lokalno mladinsko delovno brigado, ki jo bo sestavljala predvsem delavska in šolska mladina. Računajo, da bo pri tej akciji skozi vse leto sodelovalo okoli 800 mladincev in mladink, ki bodo opravili nad 16.000 prostovoljnih ur.

SMRTNA NESREČA PRI OTOČAH
Otoče, 18. februarja. - Včeraj zjutraj se je pri padcu ali skoku z vlaka smrtno ponesrečil 53-letni gradbeni delavec Stefan Hojski iz Jesenice. Kako je do nesreče prišlo še ni točno znano.

NA STUDIJ NISO POZABELI
Člani ideološke komisije pri Občinskem komiteju LMS v Škofji Loki so imeli ves teden razgovore po osnovnih mladinskih organizacijah o programu študijskega dela in o načinu študija. Za vodstva organizacij mladine, bo občinski komitej organiziral seminar v drugi polovici marca. Tu bodo največ govorili o delovskem samoupravljanju, o tehnični vođenju sestankov, o najaktualnejših zunanje-političnih problemih, o delitvi dohodka in drugem.

M. Zivkovič

ŠAH

SLABA UDELEŽBA
Kranj, 19. februarja - Danes popoldne bi moral biti v domu Partizan v Stražišču zbor prednjakov kranjskega okraja. Ker so ob navedeni uri prišli le domači vojniki ter prednjaki iz Škofje Loke, Radovljice in Trčiča (vsega 10 od 105, kolikor jih je na Gorenjskem) - zbora ni bilo.

ZA PRVAKE
Kranj, 19. februarja - Tudi onnes je bilo v šahovski sobi v Kranju živo. Člani in mladinci trenutno igrajo za nove prvake Kranja. Tekmovanje še ni zaključeno. Pri članih vodi Zbil, ki je odigral že vse partije in je le dvakrat remiziral. Prehiti ga lahko edino Bavdek, ki je enkrat remiziral, vendar mora odigrati še štiri partije. Pri mladincih vodi Bregar, ki ima 11 točk, sledi mu Stare 9,5 in Kodek 8.
Danes se je v Zagrebu pričelo državno šahovsko prvenstvo za posameznike, na katerem sodelujejo tudi kranjski mojstrski kandidati Vinko Cuderman.

Miha Klinar

Ob 20-letnici vstaje

Partijska organizacija pa se ni omejevala samo na delovanje v taborišču. Poskrbela je, da so interieranci navezali stike z domačini, čeprav so se prve dni žandarji protivili in hoteli vpeljati pravo jetniško disciplino, a se jim ni posrečilo. Prve dni so hoteli z interieranci uganjati »ekscir«, a so s tem kmalu prenehali. Internieranci v peti četi, v kateri so bili poleg Franca Sirca z Jesenic in Javornika še France Guzelj, Ludvik Benedičič, Janez Tavčar, Viktor Kežžar (sami kasnejši prvoborci, ki so vsi padli v NOB), Franc Egert in Jože Stražišar, so se zabavali na tem eksercirju, ki niso hoteli razumeti srbske vojaške komande. Franc Sirc takole pripoveduje o tej svoji anekdoti:
«Na eksercirju smo se žandarjev pošteno privoščili. Na noben način naš niso mogli pripraviti do tega, da bi se obračali na komando, kakor so zahtevala vojaška pravila. Delali smo se, kakor da njihove komande ne razumemo, dokler to ni razjezilo nekoga žandarskega oficirja, da je moral dati duska svoji jezi.
«Kje, za vraga, ste služili vojsko? - je zakričal.
«Pod cesarjem ranjke Avstrije, če dovolijo, gospod komandir, - sem odgovoril.
Moj odgovor kakor da ga je zmedel. Nekaj je začel besedičiti po srbsko, a ga nisem poslušal niti srda razumel njegovega zmerja-

nja. Svitalo pa se mi je, da nas zmerja s tepci, ki ničesar ne razumemo in ne znamo.
«Kako bodo znali, ko so med njimi invalidi, - se je menda oglašil Guzelj, za njim pa tudi drugi. Nisem bil sam invalid. - Bilo jih je še nekaj. Pa tudi takih je bilo nekaj, ki bi jih zaradi visoke starosti ne smeli več klicati na »orožne vaje«. Dva Makedonca v naši četi sta jih imela že blizu sedemdeset. Neki makedonski

«Kdo pa je ta mladenič? - sem vprašal gospodarja, ki nas je še vedno motril z nezaupanjem. Ošnil nas je s pogledom in mislili smo, da nam ne bo odgovoril, pa nam je vseeno povedal, da je bil človek na fotografiji nekoč on. - Vi? Kje ste pa dobili toliko odlikovanj? - smo se začudili. - Ej, dragi moji, - je spregovoril, kakor da bi se ob našem vprašanju znebil nezaupanja nas in nadaljeval: «Kdor je preživel tri vojne, je moral, da dobi nekaj zanj, - potem pa začel pripovedovati o svojih vojnih pohodih, bojih in trpljenju skozi dve balkanski vojni in skozi svetovno. Prvi dve je omenil samo mimogrede, ledtem ko je svoja doživlja iz prve svetovne vojne slikal pred nami tako živo, da je človek, kakor da bi zavonjal zemljo in blato strelskih jarkov, ki sem jih poznal tudi jaz prav

Njegova kočja je bila nekaj kilometrov oddaljena od taborišča in je še vedno mislil, da so tja pripeljali prave razbojnike. Njegova kočja je bila za naše pojme rečna. Steptana ilovnata tla so nadomeščala pod. Posteljina je bila zložena v kotu in pripravljena za večer, ko so jo razgrnili po tleh. Edini okras je bila povečana fotografija, ki je predstavljala mladega moža v uniformi z odlikovanji na prsih.

«Prepuščajte komando meni, pa boste videli, - se je oglašil prejšnji.»
Zandar mu jo je res prepuščal, on pa je potem odbral iz čete pet takih, ki smo služili vojsko v pokojnem cesarstvu, za katerim seveda nihče ni žaloval, najmanj pa taki, ki smo zaradi njega postali invalidi. Kljub temu pa smo se našli »orožne vaje«. Dva Makedonca v naši četi sta jih imela že blizu sedemdeset. Neki makedonski

«Kdo pa je ta mladenič? - sem vprašal gospodarja, ki nas je še vedno motril z nezaupanjem. Ošnil nas je s pogledom in mislili smo, da nam ne bo odgovoril, pa nam je vseeno povedal, da je bil človek na fotografiji nekoč on. - Vi? Kje ste pa dobili toliko odlikovanj? - smo se začudili. - Ej, dragi moji, - je spregovoril, kakor da bi se ob našem vprašanju znebil nezaupanja nas in nadaljeval: «Kdor je preživel tri vojne, je moral, da dobi nekaj zanj, - potem pa začel pripovedovati o svojih vojnih pohodih, bojih in trpljenju skozi dve balkanski vojni in skozi svetovno. Prvi dve je omenil samo mimogrede, ledtem ko je svoja doživlja iz prve svetovne vojne slikal pred nami tako živo, da je človek, kakor da bi zavonjal zemljo in blato strelskih jarkov, ki sem jih poznal tudi jaz prav

«Kdo pa je ta mladenič? - sem vprašal gospodarja, ki nas je še vedno motril z nezaupanjem. Ošnil nas je s pogledom in mislili smo, da nam ne bo odgovoril, pa nam je vseeno povedal, da je bil človek na fotografiji nekoč on. - Vi? Kje ste pa dobili toliko odlikovanj? - smo se začudili. - Ej, dragi moji, - je spregovoril, kakor da bi se ob našem vprašanju znebil nezaupanja nas in nadaljeval: «Kdor je preživel tri vojne, je moral, da dobi nekaj zanj, - potem pa začel pripovedovati o svojih vojnih pohodih, bojih in trpljenju skozi dve balkanski vojni in skozi svetovno. Prvi dve je omenil samo mimogrede, ledtem ko je svoja doživlja iz prve svetovne vojne slikal pred nami tako živo, da je človek, kakor da bi zavonjal zemljo in blato strelskih jarkov, ki sem jih poznal tudi jaz prav

dobro, čeprav v drugi vojski in na drugih bojiščih. Ob njegovem pripovedovanju sem kakor v filmu zagledal izmučene postavbe prestardanih ljudi, umikajočih se skozi divje soteske in preko strmih gora v Albanijo, videl mrtve, ki sta jih pokopavala tifus in lakota, pomlad na otoku Krfu, ki je starcu zacečila rane, da je odšel zopet na bojišče, preko morja na solunsko fronto. O morju je pripovedoval, kakor da bi še vedno

brat ni v stiski, ne vidi revnega brata...
«Sita vrana lačni ne verjame, - sem mu pritrdil.
«Vidim, da tudi tebi ni bilo lahko, - je rekel tedaj. - Morda si prav zaradi tega postal razbojnik? -
«Razbojnik? - sem se začudil.
«Pa saj so vas zato prignali v ta odmaknjeni kraj ob Moravi, - in povedal, kar smo slišali tudi že od drugih.
In prav tako kakor drugim, smo stercu razložili, kdo smo in zakaj so nas prignali sem.
«Vidim, da niste razbojnik. Pošteni ljudje ste in po vašem pripovedovanju ste mi zdaj blizu kakor bratje, - je rekel, njegova želja na pa je sedaj na njegov namig prinesla glavo surovega jelja, sol in žganje.
«Jejte bratje, - nam je ponudil.
Segli smo po surovem zelju, ki ga je razrezal na kose, in ga kakor on pomakali v sol. Kasneje smo zvedeli, da v teh krajih potrežjejo tako vsakemu gostu, ki pride v hišo. Postregli bi nam s kruhom, a ga niso imeli. Zato nas je pozneje kruh, ki smo ga mi prejimali v taborišču in ki smo ga zamenjavala z njimi za čebuljo, česen in mleko, še bolj sproprateljeli s tamkajšnjimi prebivalci in nas z njimi - lahko rečem - pobratil.
Skoro do mraka smo se zasedli pri stercu, ki je bil vesel, da smo mu pohvalili njegovo žganje. Spraševal nas je, kako je kaj pri nas. Vedel je za Slovenijo.

Ivanjica - taborišče ob Moravi

ZAKON VOJNE

Med odmorom, ko filmske kamere na Bledu niso brnele - Zakone vojne je treba modernizirati - Nad 50 bolj ali manj znanih domačih in tujih filmskih ali gledaliških igralcev v Kropi in na Bledu

OČE JE BIL ŽE 20 LET V ZAPORIH, KER SE JE BORIL PROTI FASIZMU. TUDI NJEGOV SIN, ITALIJANSKI PARTIZAN JE ANTIFASIST. V BORBI PROTI FASIZMU JE DOŽIVEL NEŠTETO PRETRESLJIVIH DOGODKOV, DOKLER NI NESREČNO KONČAL PRI MINIRANJU NEKE ŽANDARMERIJSKE POSTAJE IN ZA VSE ŽIVLJENJE OSTAL INVALID. - TO BI BILA LAHKO NAPETA ZGODBA ZA FILMSKI SCENARIJ. TODA TO NI SCENARIJ, - ZGODBA PA JE RESNIČNA IN JE KRATEK ŽIVLJENJEPIŠ ITALIJANSKEGA REŽISERJA BRUNNA PAOLINELLIJA, KI TE DNI SNEMA NA BLEDU IN V KROPI ITALIJANSKO-FRANCOSKO-NEMŠKI KOPRODUKCIJSKI FILM »ZAKON VOJNE«.

Zadnje sredo smo na Bledu obiskali filmske ustvarjalce. Pred vhom v Kazino smo takoj opazili neke delavce, ki jih je že rumanji vičez izdal, da imajo opravka s filmom. Pri njih smo

temu uprli. Zakaj trideset za tri? Okupator jim je dal možnost - če najdete povzročitelja atentata, bo 30 vaših sovaščanov prostih. In res so v vasi izbrali nekega strahopetca, ga obdolžili atentata

Popularni francoski filmski in gledališki igralec Desailly, asistent režije Slavica Gartner in režiser filma, Brunno Paolinelli v razgovoru z našim sodelavcem

vedeli, da je direktor filma Gozard Končar v hotelu Toplice in la ga lahko najdemo v »bridž«-obi. Toda ne, dobili smo ga že v recepciji. Takoj nam je dovolil, la jih lahko obiščemo v odmoru med delom in nas napotil, k asistentu režije, Slavici Gartner.

Kako zdaj to? Tudi slovenski sodelavci, ki pa jih v koprodukciji malo prej nismo omenili? Telo je pači Triglav film iz Ljubljane daje gostom vse usluge - od tehničnih do filmskih in gledaliških igralcev.

Spet smo bili v Kazini. Sama navliaka. Glasna povelja in še večji ropot, ker so delavci postavljali sceno. Kljub temu pa smo kaj hitro dobili tov. Slavico Gartner, ki nas je takoj spoznala tudi z režiserjem filma Brunnom Paolinellijem. Ob turški kavi, ob robu kulise, ko se koleca filmske kamere niso vrtela, smo se zapletli v prijeten razgovor.

Moje prvo vprašanje režiserju pa je bilo: »Kaj vas je navdušilo, da ste se odločili posneti na filmski trak tematiko iz partizanskega življenja?«

Odgovor na to vprašanje smo delno opisali že v uvodu - tudi režiser je bil partizan. Vendar pa moramo za drugi del odgovora vsaj v nekaj besedah opisati vsebino filma. Začetek je podoben življenjepisu režiserja, le da so partizani minirali želez. transport, ki je peljal okupatorjeve vojske. Pri eksploziji pa so trije okupatorjevi vojski izgubili življenje. Okupator se je maščeval - 30 nedolžnih vaščanov iz vasi in okoličja je izbral za talce. Ljudje so se

enote in nič več samo oborožene kraljeve ali cesarjeve vojske. - Stari zakoni vojne so se s tem spremenili že sami po sebi, toda... Takšen naj bi bil prvi del filma, medtem ko v drugem obravnava moralo človeka. Vaščane, ki so izbrali nedolžnega strahopetca za žrtev, da bi rešili trideset ljudi. Nadaljnja poanta filma pa je v tem, da vse nedolžne reši povzročitelj atentata. Film s tem v celoti ovrže zakon vojne - 10 za enega.«

Idejo filma je podčrtal z naslednjo primerjavo: »Vojak, ki je vrgel atomsko bombo na Hirošimo, je ostal nedolžen. Nihče ga ni obsojal, čeprav je zaradi tega izgubilo toliko tisočev ljudi življenje. Če pa je partizan, ki je bil tudi priznan za vojaka, uničil enega okupatorja, je le-ta izbral deset nedolžnih za talce. - Tako kot je nesmisel, da bi gradili široke ceste za to, da bi po njih šezmeraj vozili z vprežnimi vozovi, tako je nesmisel, da takšni vojni zakoni še obstajajo!«

Našega razgovora pa se je z veseljem udeležil tudi popularni filmski in gledališki francoski igralec Desailly. Vprašali smo ga, kaj meni o naših, slovenskih igralcih, ki jih v filmu sodeluje nad 25. Takole nam je odgovoril: »Z njimi sem se spoznal že predlanskim, ko sem gostoval pri vas. Brez premisleka moram reči, da so zelo dobri - odlični!« K temu vprašanju je pristavil nekaj besed tudi režiser: »O njihovih kvalitetah se boste lahko prepričali tudi v filmu. Zlasti o tistih, ki imajo večje vloge in bodo imeli tudi možnost pokazati vse svoje kvalitete.«

Desailly bo v filmu upodobil lik strahopetca, ki so ga vaščani izbrali za žrtev. - Zato smo ga vprašali, kako se počuti v tej vlogi?

»Lik je zelo bogat in ima velike možnosti, da ga igralsko vsestransko oblikujem. Je pa to zelo zahtevna vloga.«

Tako je povedal tudi režiser, in

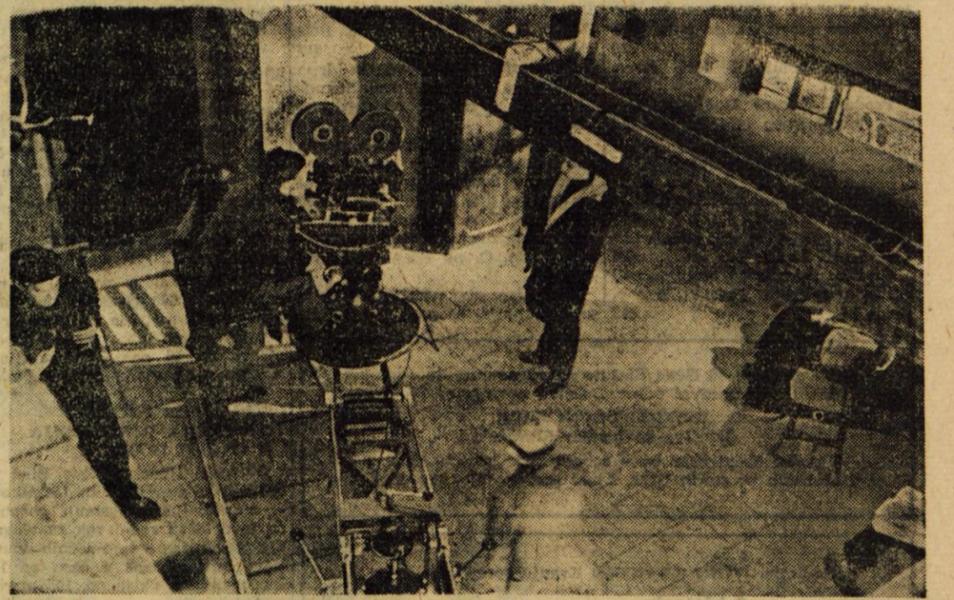
Prve kadre filma so snemali v Kropi, kjer pred kulturnim domom še vedno stoji oklopniak z grozečim »hackenkreuzem«. Toda režiser filma nam je povedal, da si s tem oklopniakom niso mogli pomagati pri snemanju. Preveč star je že in koleca se mu ne vrte

še dodal: »Vsekakor je Desailly edini igralec na svetu, ki je sposoben oblikovati lik omenjenega strahopetca.«

In za konec še nekaj tehničnih podatkov, ki smo jih zvedeli v razgovoru z asistentom režije Slavico Gartnerjevo. S snemanjem filma so pričeli 5. januarja, zaključili pa bodo predvidoma 2. marca. Snemali so že in bodo še v Kropi in na Bledu ter tudi

v Otočah. Razen že omenjenih igralcev sodelujejo še Stane Sever, Saša Miklavc, Branko Pleša, Branko Miklavc, Ante Gnidovec, Presetnik, Prus, Arčon, Miran Kenda iz Radovljice, Furjan, Kumer, Rohaček, Jan-Juvanova, Kačičeva, Murko, Svetelova, Hlebčotova, Sila, Bučarjeva, Mahničeva, Simčičeva, Bojčeva, Jerajeva, Vrhovec, Rozman, Kurent, Bitenc, Škedel, Mulaček in Lemut od domačih igralcev, od tujih pa Peter

Van Eyck, Mucksenedder, Neuser, Jocelyn, Hinz, Magali Noel in Ida Galli. Zgodbo in scenarij je napisal režiser sam (scenarij v družbi s svojim prijateljem), glavni snemalec filma pa je Scavarda; glavnemu režiserju pomaga tudi drugi asistent režije Cocco Albino. V filmu pa sodeluje tudi več domačinov, Kroparjev in Blejcev, za katere je režiser rekel, da se mu bili v veliko in dobro pomoč F. Fajon

Največja dvorana Kazine na Bledu je te dni spremenjena v delavnico, le majhen prostor v sredi je lepo urejen. Krasijo ga kulise, med katerimi se vrte koleca filmskih kamer, bolj ali manj znani igralci pa oblikujejo like novega filma »ZAKON VOJNE«

Po petnajstih letih

Kdo je pomagal vojnemu zločincu Eichmannu

Po podpisu pogodbe se Eichmann ni bal, saj je sklenjena pogodba o izročitvi vojnih zločincev veljala samo za zločince, ki so zagrešili zločin izrecno samo na ozemlju pogodbenih držav.

Kljub temu pa Eichmannova družina ni bila povsem mirna. Njegovo ime se je pojavilo že leto pred tem ponovno v nemškem tisku (revija) Der Spiegel. Nemški novinar Hermann Schaefer je poročal, da je izraelska obveščevalna služba zasledila »Morilca Judov Eichmanna zagotovo med Damaskom in Beirutom«. V tem poročilu je bilo rečeno, da je ugotovljeno, da je Eichmann zaposlen pri tvrdki »Kathar Office«, pred tem pa je bil zaposlen še pri dveh nemških tvrdkah na Bližnjem vzhodu, med njimi tudi pri »Erdöl AG«. Reakcionarni nemški tisk je takoj zagnal vik in krik proti temu novinarju, češ

da je plačanec Moskve in bi rad oblatil nemško gospodarstvo, zlasti težko industrijo, češ da je tesno povezano s tistimi, ki so krivi grozot, povzročeni v času vladavine Tretjega Reicha (kar je tudi resnica, ne da bi bilo treba biti zato »plačanec« Moskve). Ne bi se spuščali v polemiko zaradi Schaeferjevih člankov, ki so napolnili Eichmanna pomirili, saj se je čutil še bolj varnega v prepričanju, da je za njim zbrisana vsaka sled in da so zasledovalci popolnoma na napačni sledi. Eichmann ni niti najmanj slutil, da so prav v tem času odkrili sled za njim in da prostovoljci izraelske obveščevalne službe čakajo samo na ugodno priložnost, da ga bodo zgrabili in odpeljali v Izrael, kjer naj bi položil svoj krvavi račun pred izraelskim sodiščem in prejel zanj tudi zaslužen kazen. In ta priložnost se je napolniti tudi ponudila, ko je Argentina praznovala sto petdeseto oblet-

nico svoje neodvisnosti, na katero je bila povabljena tudi izraelska delegacija.

Dne 11. maja 1960 je Ricardo Klement odšel v službo kakor navadno. Ko se je zvečer vračal in čakal na avtobus, da bi se popeljal domov, v novo hišo, kamor se je točno pred tremi meseci preselil, ni niti opazil, da mu sledi avtomobil, dokler se le-ta ni ustavil. Potem so se odprla vrata in še preden se je Eichmann zavedel, že je bil v avtomobilu in že je avtomobil odpeljal. Agentje, ki so ga zajeli, so ga deset dni skrivali v Argentini, dokler ga niso spravili skrivaj na letališče in ga vkrcali v posebno letalo izraelske družbe EL-AL, ki je takoj nato vzletelo in zapustilo Argentino. Vojni zločinec Eichmann je bil v rokah pravice, ki si je je izmikal celih petnajst let.

»V svoji proces bom zapletel najvišje nemške osebnosti.«

Ko je letalo z Eichmannom pristalo na izraelskih tleh in ko je bil ta vojni zločinec za rešetkami, je svet zvedel za njegovo aretacijo. Človek, če to ime sploh zasluži, človek, ki je leta 1944 v Budimpešti prošnjoo Judov, naj preloži njihovo deportacijo, cinično odbil in se sam karakteriziral z naslednjimi besedami:

(Nadaljevanje prihodnjic)

ZADEVA »AGIR«

III. OH, TI ANGLEŽI!

Dolgi, svetlolasi gospod v brezhibni sivi tweed obleki, ki je končno stopil v sobo, je z naglim ocnjujočim pogledom ošinil Michela Hollarda in ga povprašal po njegovih željah, ne da bi velet sestli. Tudi se mu ni predstavil in šele mnogo kasneje je zvedel Michel, da je govoril z vojnim atašejem, majorjem B.

Ledenomrzlo in zapeto je poslušal gospod v tweed obleki zgodbo Francoza, ki je ponujal Angliji svojo službo. Zdelo se je, da mu je zaupnost zgodbe, za katero ni prosil, sila neprijetna. Njegov odgovor je bil vsestransko korekten, toda docela negativen: Michelu bo najbrž znano, da so, odkar je Francija padla, vse neposredne zveze med njo in Združenim kraljestvom popolnoma prekinjene. Vsekakor je Svica nevtalna država in bilo bi skrajno nepravilno, če bi se veleposlaništvo v Bernu spuščalo v kakršnokoli vohunstvo proti kakoli državi, ki je s Svico v prijateljskih odnosih.

Michel ni pričakoval, da ga bo brez izkazov in priporočil ter v obleki, v kakršni je bil, sprejeli z odprtimi rokami. Britance je moral biti previden. Saj je obiskovalec utegnil biti nemški dvostranski agent ali pa provokator, ki ga je poslala Svica. - Kljub temu pa se je Michel tresel od jeze. Po vseh naporih in nevarnostih, ki jih je tvegval, da bi mogel govoriti s tem možem, sta se mu zdela njegov hlad in njegova netaktnost neznošana.

Napisal je tedaj nekaj na listič in ga lopil na mizo pred Angleža. »Tu sta imeni in naslova dveh angleških državljanov: moj svak Robert Best, po-

memben trgovec v Birminghamu ter pesnik in kritik Struge Moore, ki ga morda poznate po imenu. Če bi se hoteli pri njima informirati, boste od njiju izvedeli o meni vse, kar boste želeli.«

Anglež je dvignil listič, se ozrl nanj čisto brez zanimanja in ga potem naglo spet položil na mizo, kakor bi se bal, da ga bo že ta listič kompromitiral. »Čes mesec pridem zopet,« je dejal Hollard mrzlo. »Medtem pa vam pustim tu tole listo, da moje potovanje ne bo čisto zastoj.« Iz žepa je potegnil nekaj na gosto popisanih pol papirja. Bil je seznam francoskih firm, ki so delale za nemško armado.

Anglež se je mokat divno ponižal, da je od strani pogledal na listo. Michel Hollard se je bežno poklonil, zamrmral svoj »au revoir, monsieur«, zapustil negotovljivi prostor ter zaloputnil za seboj vrata. »Oh, ti Angleži!« je zavzdihnil, ko je zapuščal poslopje.

Tako se je končalo prvo srečanje med francoskim samotnim potnikom Michelom Hollardom in britanskem tajno službo in tako se je začelo tovarništvo med tem možem in zavezniki.

»Čez mesec pridem spet,« je dejal Hollard, »francoski vohun«, ko je prvikrat odhajal z britanskega veleposlaništva v Bernu. Natanko čez mesec je res spet stal na švicarskih tleh. Toda tokrat je bil mejni stražnik, njegov znanec s prvega potovanja, vse prej kot prijazen. Illegalnega potnika prek meje je takoj spoznal in mu kratko in malo zabičal, naj čimprej spet zgine v Francijo po isti poti, po kateri je prišel. Kazno je bilo, da jo je zaradi prve uslužnosti dobil pod nos.

Toda Michel se ni dal tako naglo odpraviti. Da bi bilo škoda, če bi moral kar tako nazaj, je dejal, kajti tako bi švicarskemu oficirju v obveščevalni službi ušlo marsikako vojaško poročilo. Imenoval je ime poročnika - obveščevalca iz Le Locle, ki ga je bil dve uri zasliševal. To je seveda silko povsem obrnilo. Zablnel je telefon in po kratkem razgovoru z Le Locle se je zgodilo, da Michela Hollarda ni

bilo treba na vrat na nos nazaj čez mejo, nasprotno - sprejel je bil skoro kot častni gost. Na državne stroške so ga poslali v La Chaux de Fonds, kjer je dolgo konferiral z višjim oficirjem obveščevalne službe. Potem je večerjal in bival v najboljšem hotelu v mestu in drugo jutro v prvem razredu brzega vlaka potoval brezplačno v Bern.

IV.

USTANOVITEV »RESEAU AGIR« SPREMENJENI MAJOR

Ko je Michel kmalu po svojem prihodu v Bern spet stal v britanskem veleposlaništvu nasproti gospodu v sivi tweed obleki, se je zgodil mali čudež: revervirani namestnik vojaškega atašēja major B. mu je ponudil roko in dejal: »Veseli me, da vas spet vidim!«

Potem ga je peljal v drugo sobo, mu ponudil stol in ga začel obstrdeljevati s kopico vprašanj povsem zasebne narave: rojstni datum, deklisno ime njegove matere, na kateri univerzi je študiral in promoval njegov oče, koliko sester ima, s kom so poročene in še več podobnih reči. Primerjal je Michelove odgovore s podatki, napisanimi na listu papirja, ki ga je končno potisnil pred Francoza prek mize.

»Ce je gospod, po katerem sprašujete,« je bral Michel, »neki Michel Louis Hollard... (sledili so ravnokar navedeni podatki) ... je to res patriot, ki se je že leta 1916, star komaj 17 let, boril proti Nemcem.«

»Vidite,« je dejal major B., »biti moramo previdni. Ko ste me obiskali prvič, nisem vedel o vas še prav ničesar in bi vaš obisk utegnil biti samo past. Zdej, ko vem, da govorite resnico, bi bil srečen, če bi mogel sprejeti vašo ponudbo - sreča, če še vztrajate pri njej.«

»Sicer bi ne bil tu,« je bil Michelov odgovor.

»Prav, pa se takoj lotiva dela! Predvsem - kolikokrat morete priti v Bern?«

Michel je kratko premišljal. Potem pa je dejal na slepo: »Vsake tri tedne.«

»Izvrstno!« je dejal major. »To bi bilo idealno! Naslednje vprašanje: ali mislite, da nam boste lahko dajali informacije, ki jih potrebujemo?«

Michel se je zasmeljal: »Saj ni še ne vem, kaj potrebujete.«

»Predvsem natančen opis krajev, kjer so razporejene sovražne enote in popis teh enot v vsem zasledenem ozemlju.«

Francoz ga je presenečeno pogledal. Tako preprosto si zadeve ni zamišljal. »Ali je to vse?« je vprašal. »Kaj pa je z letališči, s skladišči benoina in brožja ter municije? Pa s strelskimi jarki, pozicijami in bunkerji, ki jih grade Nemci? Ali vas to nič ne zanima?«

»To že,« je dejal major, »zanima nas vse. Toda glavna vaša naloga je, ugotoviti nemške edinice, zlasti pa tankovske divizije.«

»Ali teh informacij še nimate?«

Major se je nasmehnil. »Imamo sicer koptico raznih informacij, toda kontrola nič ne škodi.«

VII. PROTINEMŠKI VOHUN

Michel je umolknil. Bil je razočaran. Kaj, san... to? Pričakoval je težjih nalog. V svojem zanosu bi bil storil rad kaj velikega. Toda bil je vojak. Ponudil je svoje usluge, ki so bile sprejete in zdaj je bil tu, da bi sprejel povelja.

»Dobro, razumem,« je dejal. »Potrditi se hočem, kolikor se bo dalo.«

Pogovor je bil pri kraju. »Au revoir,« je dejal Anglež, »in mnoge sreče!« Michel je odšel radostnega srca. Dosaj je svoj cilj. Stisnil je pest, ko je pomislil na nemške okupatorje. »Eh, četudi naloga, ki so mi jo dali, ni kdove kako težka, niti vznemirljiva,« je pomislil, »neka je pa vendarle. Škodoval bom »bochem«, kolikor se bo dalo! Treba bo imeti le odprte oči!«

Tako malo je tedaj vedel, kaj je prevzel, česa se je lotil in kam ga bo zadeva pripeljala.

